

स्थानीय राजपत्र

केरावारी गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित
खण्ड ६, संख्या १६, ३१ असोज २०७९

भाग-२

केरावारी गाउँपालिकाको कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७९

स्वीकृत मिति :- २०७९/०४।३१

प्रमाणिकरण र राजपत्रमा प्रकाशित मिति: २०७९।०५।१२

पृष्ठभूमि :

केरावारी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कृषिलाई व्यवसायिकरण गरी कृषिलाई नाफामुलक तथा सम्मानित पेशाको रूपमा स्थापित गर्दै यस क्षेत्र मार्फत रोजगारीका अवसरहरू श्रृजनागरी सुदृढ ग्रामिण अर्थतन्त्र बनाउन कृषि व्यवसायलाई अगालेका

वा भविश्यमा अगाल्ने आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग नपुगेका तथा आर्थिक स्थिती कमजोर भएका संगठित तथा असङ्गठित कृषकहरुलाई कृषि यान्त्रिककरण, बजार विकास, फलफुल तथा तरकारी विकास, च्याउ खेती प्रवर्दन, मौरी विकास, नगदे बाली प्रवर्दन, बालि विकास, बाली संरक्षण साथै अन्य बिभिध कृषि कार्यक्रम मार्फत आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन, स्वरोजगारमा वृद्धि गर्दै कृषिजन्य उत्पादनमा गाँउपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाई निर्यात योग्य बस्तुको रूपमा रूपान्तरण गर्न तथा विनियोजित बजेट लाई व्यावस्थित तथा पारदर्शी रूपमा कार्यान्वयन गर्न साथै केरावारी गाँउपालिकाको कृषि ऐन-२०७७ ले परिकल्पना गरेका निर्दिष्ट लक्ष पुरा गर्न साथै केरावारी गाँउपालिकाको विनियोजन ऐन २०७९ को दफा ४ ले व्यवस्था बमोजिम केरावारी गाँउ कार्यपालिकाले यो कार्यविधि स्वीकृत गरि लागु गरेको छ ।

परिच्छेद — १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम "केरावारी गाँउपालिकाको कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७९" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि केरावारी गाँउपालिका, गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट स्वीकृत भएपछि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा :- विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:-

(क) "कार्यक्रम" भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम संचालन हुने कृषि विकास कार्यक्रम सम्झनु पर्छ ।

- (ख) “कार्यालय” भन्नाले केरावारी गाँउपालीका, गाँउ कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्दछ । सो शब्दले वडा समितिको कार्यालय समेतलाई जनाउछ ।
- (ग) “कृषक” भन्नाले कृषि उत्पादनमा प्रत्यक्ष संलग्न भएको व्यक्तिलाई तथा केरावारी गाँउपालिकाको कृषि ऐन २०७७ अनुसार परिभाषित ब्यक्ती सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) “कृषि तथा सहकारी शाखा” भन्नाले केरावारी गाँउपालिका अन्तरगत रहेको कृषि तथा सहकारी शाखा सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) “कृषि समिति” भन्नाले केरावारी गाँउपालिकाको कृषि ऐन २०७७ बमोजिम कार्यपालिका बाट गठित गाँउपालीका स्तरीय कृषि समिति सम्झनु पर्दछ ।
- (ङ) “ऐन” भन्नाले केरावारी गाँउपालिकाको कृषि ऐन २०७७ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- (च) “फर्म” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको निजी क्षेत्रका व्यवसायी /उद्यमीको संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (छ) “कम्पनी ” भन्नाले व्यवसाय गर्न चाहने व्यक्ति वा समूहले प्रचलित कम्पनी कानून अनुरूप दर्ता भएका संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) “कृषक समूह” भन्नाले कृषि पेशामा संलग्न भई मिल्दाजुल्दा समस्या, आवश्यकता र चाहनाहरु भएका न्यूनतम् १५

वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरु मिलि सामूहिक प्रयत्नद्वारा कृषि क्षेत्रमा साझा उद्देश्यहरु प्राप्त गर्न साविकको जिल्ला कृषि विकास कार्यालय तथा गाँउपालिकामा दर्ता भएका केरावारी गाँउपालिकाभिन्नका कृषक समूह सम्झनु पर्दछ ।

- (झ) “कृषि सहकारी” भन्नाले विगत सहकारी डिभिजन कार्यालय तथा जिल्ला कृषि विकास कार्यालय अन्तर्गत दर्ता भएका वा केरावारी गाँउपालिका भित्र रहेका सहकारी ऐन २०७५ अनुरूप दर्ता भएका संस्था सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) “अनुदान” भन्नाले यस कार्यविधि अनुरूप संचालन गरिने कार्यक्रमको लागि कार्यालयबाट उपलब्ध गराइने रकम वा जिन्सी सामग्रीलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ट) “अनुदानग्राही” भन्नाले यस कार्यविधि अनुसार अनुदान प्राप्त गर्ने कृषक/फर्म/कम्पनी/कृषक समूह/कृषि तथा बुउद्देशिय सहकारी संस्था/उपभोक्ता समिति आदीलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ठ) “स्वीकृत वार्षिक बजेट” भन्नाले केरावारी गाँउपालिकाको चालु आ.व. लाई कृषि विकास कार्यक्रम संचालनको लागि तोकिएको बजेट रकम भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद — २

कृषि विकास कार्यक्रम संचालन हुने क्षेत्र तथा बिधि

१. कार्यक्रमका क्षेत्र देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) तरकारी खेती
- (ख) मौरी पालन
- (ग) कृषि यान्त्रिकरण
- (घ) नगदे बाली/औद्योगिक बाली
- (ङ) च्याउ खेती
- (च) फलफुल खेती साथै तिनिहरुको नर्सरी उत्पादन
- (छ) खाद्यान्न/दलहन/ तेलहन बाली आदी
- (ज) पुष्प खेती/ आलङ्कारिक बस्तुको खेती
- (झ) कृषि पर्यटन
- (ञ) माटो तथा मल व्यावस्थापन
- (ट) कृषि प्रसार
- (ठ) बाली संरक्षण

२. कार्यक्रम संचालन क्षेत्र, अवधि, दायित्व तथा अनुदानग्राही

- (क) कार्यक्रम संचालन हुने क्षेत्रहरु :- केरावारी गाँउपालीकाका भित्रका सम्भावना भएका वडाहरु हुनेछन ।
- (ख) कार्यक्रम अवधि :- कार्यक्रमको संचालन अवधि चालु आ.व.को हुनेछ । आवश्यकता र सम्भावनाको आधारमा आगामी आ.व. हरूमा अवधि थप गर्न सक्नेछ ।

- (ग) कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धि जिम्मेवारी तथा दायित्व :- प्रस्तावक कृषक छनौट गर्न कृषि समितिले कुनै खास वार्ड टोकन सक्नेछ र तोकीएको वार्डमा कार्यक्रम संचालन गर्ने दायित्व कृषि तथा सहकारी शाखाहरुको हुनेछ ।
- (घ) अनुदान प्राप्त गर्न सक्ने साझेदारहरु :- बिधिगत रूपमा दर्ता तथा नविकरण भएका कृषक समुह/ कृषि साथै कृषि कार्य गर्ने उद्देश्य लिएका बहुउद्देश्य सहकारीहरु/कृषि फर्म/ कृषि उद्योग/कम्पनी साथै कृषकहरु अनुदान प्राप्त गर्ने साझेदार हुनेछन ।

३. अनुदानका कार्यक्रम छनौटको आधारहरु :- अनुदान कार्यक्रम सञ्चालनार्थ कृषक समुह/ कृषि साथै कृषि कार्य गर्ने उद्देश्य लिएका बहुउद्देश्य सहकारीहरु/कृषि फर्म/ कृषि उद्योग साथै कृषकहरु देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

- (क) अनुदानमा संचालन गरिने कृषि खेती व्यवसायको स्थल प्राविधिक, भौगोलिक तथा आर्थिक दृष्टिकोणले उपयुक्त हुनुपर्नेछ ।
- (ख) खेती व्यवसायको लागी जमीन आफनै वा भाडामा लिएर गर्न सकिने छ । खेती व्यवसाय गर्ने कृषक सोही गाँउपालिकाको स्थायी बासिन्दा हुनु पर्ने बाध्यकारी नभए पनि सम्बन्धित गाँउपालिकामा नै खेतीको लागि प्रस्ताव गरेको हुनुपर्नेछ । भाडाको जमिनको हकमा लामो प्रकृतिको फलफुल खेती साथै लामो प्रकृतिका संरचना बाहेक अन्य कृषि कार्यमा ५ वर्षको भाडा संझौता हुनुपर्ने छ ।

- (ग) व्यवसायिक खेती व्यवसायको लागि सम्बन्धित कृषकले कार्यक्रम अनुसार लागत साझेदार गर्न प्रतिबद्ध हुनु पर्नेछ । उक्त रकम/श्रमदान/जिन्सी वा तिनै थरी गरी हुन सक्नेछ ।
- (घ) महिला, दलित, मुक्त कर्मैया, सामाजिक रुपमा पिछ्छडिएका तथा विपन्न कृषकवर्गको हितलाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
- (ङ) छनौट गर्दा गाँउपालिकाले निर्धारण गरेको पकेट क्षेत्र वा सो आसपासका क्षेत्रमा कृषि व्यवसाय संचालन गर्ने कृषकलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- (च) वातावरणीय अनुकूलका कृषि व्यवसायलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- (छ) गाँउपालिका तथा अन्य सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायका अन्य कार्यक्रमबाट कृषि व्यवसायका लागि सहयोग नलिएको कृषकहरूलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- (झ) एक पटक अनुदान पाएका कृषक/ एकाघरका सगोलमा रहेका कृषक परिवारलाई पूनः सोही प्रकृतिको अनुदानका लागी प्रकृति हेरी न्युनतम २ बर्ष देखी ५ बर्ष छनौट नगर्ने (प्रयोग पस्चात बर्षेनी नास भएर जाने वा सो बर्ष तथा सिजन पछी अर्को सिजनमा पुन नया प्रयोग गर्नु पर्ने प्रकृतिका बस्तु तथा सामाग्रीमा भने औचित्यका आधारमा दिन सकिने) ।
- (ञ) छनौट भएका अनुदान कार्यक्रमहरू सोही आर्थिक वर्ष भित्र पुरा हुनुपर्दछ ।

(४) कार्यक्रम संचालन प्रकृया :-

- (क) कृषि तथा सहकारी शाखाले अनुदानमा संचालन गरिने कार्यक्रमहरूको लागि कार्य प्रकृति हेरी न्युनतम १५-३० दिनको म्याद राखी सुचना प्रकासन गर्नुपर्ने छ । यसरी सुचना प्रकासन गर्दा तल्लो तह सम्म पुग्ने गरी विधुतिय माध्याम, सामाजिक संजाललका साथै अन्य छापा माध्यमको प्रयोग गर्नुपर्ने छ । उक्त अबधीभरमा पर्याप्त आवेदन नपरेमा पुन ७-१५ दिनको सुचना दोश्रो पटक प्रकासन गर्नु पर्ने छ । यदी सो समयमा पनी पर्याप्त निवेदन नआएमा जती निवेदन परेका छन त्यती लाई मात्र कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- (ख) अनुदानग्राहीले कार्यक्रम माग गर्दा समय अबधी भित्रै तोकिएको मापदण्डको अधिनमा रही निवेदन दिनुपर्ने छ । अनुदानका लागी किसानहरूले माग गर्दा आफु संलग्न संस्थाहरू बाट प्राप्त फर्मेट भरी निवेदन सम्बन्धीत संस्थामै दिनुपर्ने छ । सम्बन्धित संस्थाले एकमुष्ठ रुपमा प्रारम्भिक छानविन गरी किसानहरूको सक्कलै निवेदन तथा आवश्यक कागजात सहित संस्थागत निर्णय गरी सम्बन्धित वडा कार्यालयहरू वा कृषि तथा सहकारी शाखामा पेश गर्नुपर्ने छ । यसरी पेश गर्दा वडा कार्यालयको सिफारिस अनिवार्य रुपमा संलग्न हुनु पर्ने छ । उल्लेखित प्रकृया बाहेक आवेदन विधुतिय माध्यामबाट पनी हाल्न सकिनेछ यस कार्यका लागी कृषि तथा सहकारी शाखाले आवश्यक प्रकृया मिलाउने छ ।
- (ग) कृषि तथा सहकारी शाखाले प्राप्त निवेदनहरू उपर प्राराम्भीव छानविन गरी कृषि समितिको बैठकमा पेश गर्नुपर्ने छ । कृषि समितिले

संबन्धित वडाहरु संग समन्वय गरेर आवश्यक छानविन गरी अनुदानग्राहीको नामावली तयारी तथा किसान छनौट गरी कार्यपालिकामा अनुमोदनका लागि पेश गर्नुपर्ने छ ।

- (घ) कार्यपालिकाबाट अनुमोदन भए पश्चात छनौट भएका अनुदानग्राहीको नामावली प्रकाशन गरी सम्बन्धित पक्षलाई कार्यक्रम संज्ञौताका लागी सुचना प्रकाशन गरि जानकारी गराउनुपर्ने छ । यसरी सुचना प्रकाशन भएको १५ दिन भित्र आवश्यक कागजातका साथ कार्यक्रम संज्ञौता गर्नु पर्ने छ । १५ दिन सम्म पनि कार्यक्रम संज्ञौता गर्न नआएमा बैकल्पिक प्रस्तावकलाई कार्यक्रममा सामेल गरिने छ ।
- (ङ) कार्यक्रम संज्ञौता तथा कायदिश पाएको समय भित्र कार्य सम्पन्न गरी भुक्तानीका लागी आवश्यक कागजात सहित बील भरपाई कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने छ ।
- (च) सम्बन्धित अनुदानग्राही ले शुरुमा आफ्नो लगानीबाट संज्ञौता अनुसारको कार्य सम्पन्न गरी नियमानुसार बील भरपाई र प्राविधिकको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन सहित भुक्तानी को लागि निवेदन पेश गर्नुपर्ने छ । तत्पश्चात गाँउपालिकाबाट स्थलगत अनुगमन गरि मनासिव ठहरेमा अनुदान रकम भुक्तानी हुनेछ ।
- (छ) कार्यालयले बील भरपाई साथै आवश्यक कागजात पुर्ण रुपमा प्राप्त भए पश्चात समयमै भुक्तानी दिनुपर्ने छ । यसरी भुक्तानी गर्दा नियम अनुसार करकट्टी बाहेक कोष स्थापना भएपश्चात केरावारी गाँउपालिकाको कृषि ऐन २०७७ बमोजीम १% रकम कट्टा गरी कृषि

विपत राहत तथा किसान कल्याण कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ र बाँकी रकम भुक्तानी दिनुपर्ने छ ।

(झ) सम्पन्न भएका कृयाकलापहरुको अनुदान रकम साझेदारको बैंक खाता मार्फत भुक्तानी प्रदान गरिने छ ।

(५) कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याडकन :-

- (क) निवेदन प्राप्त भएपछि कार्यक्रम छनौटका अतिरिक्त कार्यक्रम संचालन भईरहेका समयमा तथा समापन भएपश्चात कार्यक्रमको अनुगमन गर्नुपर्ने छ । कार्यक्रमहरुको अनुगमन कृषि समितिका अतिरिक्त, गाँउपालिका स्तरीय अनुगमन समिति, सम्बन्धित वडा कार्यालय, गाँउपालिका प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले गर्न सक्ने छन् ।
- (ख) अनुगमनका क्रममा त्रुटी देखिएमा सम्बन्धीत पक्षले दिएको निर्देशन अनुदानग्रहीले पालना गर्नुपर्ने छ । संझौता अनुरूप काम नगरेमा कार्यालयले भुक्नी रोक्का गर्न सक्ने छ ।
- (ग) अनुगमनका क्रममा गाँउपालिका बाट अनुदान प्राप्त सामाग्रीहरु लाभग्राही किसानले सम्बन्धित काममा प्रयोग नगरेमा, बेवारिसे बनाएमा वा कार्यक्रमको मर्म भन्दा बाहेकको काममा सामान प्रयोग गरेमा सामान जफत गरि फिर्ता लिन सक्नेछ । पालिका बाट अनुदान प्राप्त कृषि सामाग्री तथा औजार उपकरण ४ वर्ष भित्र हक हस्तान्तरण गरी विक्री वितरण गराएको पाईएमा पालिकाले दिएको अनुदानको रकम गाँउपालिकाले फिर्ता माग्ने छ । यदी उक्त रकम फिर्ता नगरेमा सम्बन्धीत किसानलाई पालिका बाट पाउने कुनै पनि सुविधा ५ वर्ष सम्म

उपलब्ध नगराउने तथा सम्बन्धित मानिसलाई कालो सुचिमा राख्नु पर्नेछ

।

(६) कृषि व्यावसायका लागी न्युनतम मापदण्ड :- केरावारी गाँउपाललिका भित्र कृषि कार्य गर्ने किसानहरुले देहायका मापदण्ड अनिवार्य पालना गर्नुपर्ने छ

।

(क) कृषि कार्यमा गर्दा लाग्ने खर्च, आम्दानी साथै फार्म गतिविधीको अनिवार्य रेकर्ड राख्नुपर्ने छ।

(ख) खेती प्रणाली न्युनतम दुरी सहित हारहार प्रणाली बाट लगाउनु पर्ने छ ।

(ग) कृषि फार्ममा जिवअमृत, डिकम्पोजर र जैविक बिषाधी अनुवार्य बनाउनुपर्ने छ ।

(घ) कृषि पर्यटनलाई आकर्षक गराउन साथै फार्म आकर्षक बनाउन बिभिन्न किसिमका सदावहार बोटबिरुवा, आकर्षक आलङ्कारीक बिरुवा पुष्प सजावट जस्ता कार्य अनिवार्य गर्नु गर्नुपर्ने छ ।

(च) कृषि कार्य गर्ने तथा स्मार्ट फोन बोक्ने मानिसले अनिवार्य कृषि संग सम्बन्धीत मोबाईल एप्लीकेसन डाउन्लोड गर्नुपर्ने छ भने घरमा टेलिभिजन हुनेहरुले अनिवार्य कृषि संग सम्बन्धीत टेलिभिजनहरु हेर्नुपर्ने छ ।

(छ) कृषि फार्म तथा कृषि कार्यको अनिवार्य विमा गर्नुपर्ने छ ।

(७) आवेदन पेश गर्दा संलग्न गर्नुपर्ने आवश्यक कागजातहरु

(क) समुह/सहकारी/फर्म/कम्पनी/समिति दर्ताको फोटोकपी ।

(ख) PAN /VAT को प्रतिलिपि ।

- (ग) सहकारी संस्था भए अघिल्लो बर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन ।
- (घ) किसान परिचयपत्र जारी भए पश्चात किसान परिचयपत्रको फोटोकपी नहुन्जेल नागरीकताको प्रतिलिपी, जग्गा धनि पुर्जा/ व्यावसायिक करारनामाको प्रतिलिपी (लालपुर्जा नभएको जग्गामा वडा कार्यालयको भोगचलनको सिफारिस ।
- (ङ) कार्यालयले तोके बमोजिमको फारम भरी निवेदन ।
- (च) वडा कार्यालयको सिफारिस ।
- (छ) समुह /सहकारीले फारम भर्दा कुन कार्यक्रम कुन सदस्यलाई हो सो खुलाई निजको नागरिकताको फोटोकपी सहितको विवरण भरी पेश गर्नुपर्ने छ ।
- (ज) अनलाईन फारम भर्दा कार्यालएले तोकेको अवधिमा माथि उल्लेखित कागजातहरु पेश गर्नुपर्ने छ ।
- (द) वडा कार्यालयहरु बाट संचालन हुने कृषिका कार्यक्रमहरु पनि यसै कार्यविधि बमोजिम हुने छ ।
- (९) बाधा अड्चन फुकाउने :- यस कार्यविधिको कार्यन्वयन मा कुनै बाधा अड्चन उत्पन्न भएमा तथा कुनै विषय अस्पष्ट भएमा कृषि समितिले निर्णय गरी सो बाधा अड्चन फुकाउन सक्नेछ ।
- (१०) खारेजी र संशोधन :- केरावारी गाँउ कार्यपालिकाले यस अघि पारित गरेको कृषि विकास कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७७ लाई खारेज गरिएको छ । यो कार्यविधिलाई समेत कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार संशोधन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ३

मौरी विकास तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिका क्षेत्र भित्र धेरै स्थानमा सामुदायिक सरकारी र निजि रूपमा बन जङ्गल रहेको साथै फलफुल तथा तरकारी खेती पनी बृद्धी हुदै गईरहेको र मौरी चरन क्षेत्रको विस्तार गर्न सकिने अत्यन्तै धेरै संभाव्यता छ । बन जङ्गल धेरै रहेकोले मौरी उद्योगका लागि आवश्यक काठपात समेत प्रसस्ती रहेकोले सो बाट मौरी घर तथा मौरीजन्य उद्योग स्थापना गर्न सकिने संभावना रहेकाले यो कार्यक्रम बाट मौरी तथा मौरी जन्य उद्योगको विकास साथै प्रवर्द्धन गरी यो क्षेत्र मार्फत रोजगारीका अवसरहरु श्रजना गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- मौरी घर तथा मौरी जन्य उद्योग स्थापना सहयोग
कार्यक्रम ७५% लागत साझेदारी

(क) मौरी घर तथा मौरीजन्य उद्योग संचालन गर्ने उधमिलाई उक्त कार्य संबन्धी साधारण तथा आधारभुत ज्ञान भएको हुनु पर्ने छ ।

(ख) यातायात तथा बिधुतको सुविधा पुगेको स्थान हुनुपर्ने छ ।

(ग) सम्बन्धित विषयमा कम्तिमा ३ बर्ष देखी काम गरिरहेको हुनु पर्ने छ ।

(घ) कम्तिमा १० बर्ष काम गर्ने प्रतिबद्धता गर्नुपर्ने छ ।

(ङ) कार्यक्रममा संचालन हुने कृयाकलापहरु

(१) यो कार्यक्रम अनुदानग्राहिको मागमा आधारित हुनेछ ।

(२) अनुदानग्रहीले मौरीघार उद्योगका लागि चाहिने घर, टहरा निर्माण गर्न सक्ने छन ।

(३) मौरीजन्य उद्योगका लागि चाहिने आवश्यक औजार उपकरण तथा अन्य उत्पादन संग सम्बन्धित सामाग्री खरिद ।

- (४) अनुदान प्राप्त रकम चालु खर्च तलब, भत्ता लगाएत अन्य चालु प्रकृतिका सामाग्री खरिदमा भने खर्च गर्न पाउने छैन ।
- (५) अनुदान रकम स्विकृत कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ, लागत स्टिमेटको २५% रकम अनुदानग्राहीको अनिवार्य लागत साझेदारी हुनुपर्ने छ । अनुदान रकमको १% रकम कृषि बिपत राहत तथा किसान कल्याण कोषको लागी कट्टा गरिने छ ।

(२) कार्यक्रमको नाम :- मौरी पालन संग सम्बन्धीत सामाग्री वितरण ५०% लागत साझेदारी

यो कार्यक्रम बाट मौरीपालक कृषकहरु संगको सहकार्यमा किसानहरुको माग बमोजिम किसानहरुको ५०% लागत साझेदारीमा मौरी पालन संग सम्बन्धित सामाग्रीहरु(मौरी घर, महमदानी, आधारचाका, पन्जा, घुम्टी, मौरी आहारा, रोग किरा नियन्त्रण गर्ने सामाग्री साथै अन्य मौरी संग सम्बन्धित औजार उपकरण तथा समाग्रीहरु) वितरण गरिनेछ ।

(क) कार्यक्रम छनौट

- (१) मौरीपालन सम्बन्धी आधारभुत ज्ञान भएको ।
- (२) घरमा परम्परागत वा आधुनिक घरमा मौरी पालन गरिरहेको ।
- (३) कम्तिमा ७ घर मौरी पालन गरिरहेको वा पालन गर्न प्रतिबद्ध ।
- (४) ५०% प्रतिशत लागत साझेदार गर्न प्रतिबद्ध ।

(ख) मुल्याङकनका आधारहरु

खण्ड ६, संख्या १६, ३१ असोज २०७९

क्र.स.	मुल्याङ्कनको आधार	अधिकतम मुल्याङ्कन नं		प्रासाङ्कन	कैफियत
१	मौरी उद्योग/मौरिपालन सम्बन्धी आधारभुत ज्ञान	भएको	३०		५०% भन्दा
		नभएको	१५		कम मुल्याङ्कन
२	मौरी उद्योगका लागी सडक तथा बिधुतको सुविधा पुगेको स्थान/ अन्य मौरी सामाग्रीको लागी मौरी पालको संभाव्य क्षेत्र रहेको	पुगेको	२०		भएमा
		नपुगेको	१०		कार्यक्रममा अनुदान दिन
३	सम्बन्धित बिषयमा कम्तिमा २ बर्ष देखी काम गरिरहेको /परम्परागत मौरी घर भएको/व्यावसायिक मौरी पालन गरिरहेको	भएको	३०		पाईने छैन
		नभएको	१५		यस्तो भएमा र कुनै पनि आवेदकको
४	अन्य अनुगमनमा गएका पदाधिकारीको स्वमुल्याङ्कन		२०		न्युनतम मापदण्ड नपुगेमा पुन बिज्ञापन गर्नुपर्ने छ ।

परिच्छेद - ४

च्याउ खेती प्रवर्दन कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिका भौगोलिक दृष्टिकोण तथा हावापानी दृष्टिकोण बाट च्याउ खेती गर्न उपयुक्त स्थान रहेको छ । यहाँ नेपालमा खेति भईरहेका कन्य, गोब्रे, सिताङ्गे र दुधे च्याउ गरी सबै प्रकारका च्याउ खेती गर्न सकिने सम्भावना रहेको साथै यि च्याउहरूको बजारमा माग समेत उच्च रहेकाले च्याउ खेती विस्तार गरी रोजगारीका अवसरहरू श्रृजना गर्ने तथा च्याउ खेतीलाई व्यावस्थित बनाउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- प्रस्तावनामा आधारित च्याउखेती प्रवर्दन कार्यक्रम

यो कार्यक्रम अन्तर्गत अनुदानग्राहिले कन्य, गोब्रे, सिताङ्गे र दुधे च्याउ गरी सबै प्रकारका च्याउ खेती गर्न तथा व्यावसायिक सम्भावना भएका अन्य सबै प्रकारका च्याउको खेती गर्न सक्ने छन ।

(क) कार्यक्रम संचालनका आधारभुत मापदण्डहरू साथै छनौट

(१) व्यावसायिक च्याउखेती संचालन गर्ने उधमिलाई उक्त कार्य संबन्धी साधारण तथा आधारभुत ज्ञान भएको हुनु पर्ने छ ।

(२) यातायात तथा बिधुतको सुविधा पुगेको स्थान हुनुपर्ने छ ।

(३) सम्बन्धित विषयमा कम्तिमा १ वर्ष देखी काम गरिरहेको हुनु पर्ने

छ ।

(४) कम्तिमा १० वर्ष काम गर्ने प्रतिबद्धता गर्नुपर्ने छ ।

(५) कार्यबिधि बमोजिम लागत साझेदारीमा काम गर्न प्रतिबद्ध ।

(ख) संचालन हुने कृयाकलापहरू

- (१) यो कार्यक्रम अनुदानग्राहिको आवश्यकता तथा मागमा आधारित हुनेछ ।
- (२) अनुदानग्राहीले च्याउ खेती लागी चाहिने घर, टहरा, च्याउधुने ट्याङ्की, अन्य च्याउ सिचाई संग सम्बन्धित संरचना निर्माण तथा खरिद गर्न सक्ने छन ।
- (३) च्याउ जन्य उधोगका लागी चाहिने आवश्यक सामाग्रीहरु पराल/मुडा काट्ने मेसिन, पराल बफाउने उपकरण तथा भट्टी तथा अन्य औजार उपकरण तथा अन्य उत्पादन संग सम्बन्धित सामाग्री बिउ, प्लाष्टिक, सुतली समेत खरिद गर्न पाउने छन ।
- (४) अनुदान प्राप्त रकम चालु खर्च तलब, भत्ता लगाएत अन्य चालु प्रकृतिका सामाग्री खरिदमा भने खर्च गर्न पाउने छैन ।
- (५) यो कार्यक्रम बाट अनुदान लिए पस्चात ६*१० मि. क्षेत्रफल भएका कम्तिमा ३ वटा च्याउ घर निर्माण गर्नु पर्नेछ वा यही मान बाट आउने क्षेत्रफलका टहरा हुनुपर्ने छ वा यही क्षेत्रफलमा अट्ने च्याउ खेती गर्नु पर्नेछ । पुराना संचालनमा रहेका फर्मका हकमा भने कार्यक्रम लिइए पस्चात ३ वटा कम्तिमा ६*१० मि. क्षेत्रफल भएका टहरा वा यही मानका क्षेत्रफल भएका टहरा निर्माण गरेपस्चात मात्र अन्य सामाग्रीहरु खरिद गर्नुपर्ने छ ।
- (६) अनुदान रकम स्विकृत कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ, लागत स्टिमेटको ५०% रकम अनुदानग्राहिको अनिवार्य लागत साझेदारी हुनुपर्ने छ । अनुदान रकमको १% रकम कृषि ऐन

२०७७ बमोजिम कृषि बिपत राहत तथा किसान कल्याण कोषको लागी कट्टा गरिने छ ।

(२) कार्यक्रमको नाम :- मागमा आधारित अनुदानमा च्याउ खेती संग सम्बन्धित सामाग्री वितरण

(क) यो कार्यक्रम बाट च्याउ खेती गर्ने कृषकहरु संगको सहकार्यमा किसानहरुको माग बमोजिम किसानहरुको ५०% लागत साझेदारीमा च्याउ खेती संग सम्बन्धित सामाग्रीहरु(च्याउको बिउ, प्लाष्टीक, पराल बफाउने भट्टी, पराल काट्ने उपकरण, रोग किरा नियन्त्रण गर्ने सामाग्री साथै अन्य च्याउ खेती संग सम्बन्धित औजार उपकरण तथा समाग्रीहरु) वितरण गरिनेछ ।

(ख) कार्यालयले प्रविधि प्रचार प्रशारका लागी मिनिकिटको रुपमा कार्यक्रम राखी विभिन्न जातका च्याउको बिउ र साथै प्लाष्टीक भने निशुल्क दिन सकिनेछ ।

(ग) कार्यक्रम संचालनका आधारभुत मापदण्डहरु साथै छनौट

(१) व्यावसायिक च्याउखेती गरिरहेको ।

(२) च्याउ खेती संबन्धी साधारण तथा आधारभुत ज्ञान भएको हुनु पर्ने छ ।

(३) सम्बन्धित विषयमा कम्तिमा १ बर्ष देखी काम गरिरहेको हुनु पर्ने छ ।

(४) कार्यबिधि बमोजिम लागत साझेदारीमा काम गर्न प्रतिबद्ध ।

(ग) मुल्याडकनका आधारहरु

च्याउ खेती गर्ने स्थानको अध्ययन गर्न जादा अनुगमकतल्ले भर्नुपर्ने मुल्याङ्कन फारम

खण्ड ६, संख्या १६, ३१ असोज २०७९

क्र.स.	मुल्याङ्कनको आधार	अधिकतम मुल्याङ्कन नं		प्रासाङ्कन	कैफियत
१	च्याउ सम्बन्धी आधारभुत ज्ञान	भएको	३०		मुल्याङ्कन गर्दा ५०% भन्दा
		नभएको	१५		
२	उपर्युक्त स्थान(च्याउ फर्म स्थापना गर्न सडक तथा बिधुतको सुविधा पुगेको स्थान)/ सामाग्री दिन उपर्युक्तता	पुगेको	२०		कम मुल्याङ्कन भएमा कार्यक्रममा
		नपुगेको	१०		
३	सम्बन्धित बिषयमा कम्तिमा १ वर्ष देखी काम गरिरहेको	गर्दै आएको	३०		अनुदान दिन पाईने छैन यस्तो भएमा र
		नगरेको	१५		
४	अनुगमनमा गएका पदाधिकारीको स्वमुल्यङ्कन		२०		कुनै पनि आवेदकको न्युनतम मापदण्ड नपुगेमा पुन बिज्ञापन गर्नुपर्ने छ ।
	जम्मा				

परिच्छेद - ५

फलफूल विकास कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिका विभिन्न किसिमको हावापानी अनेक किसिमको भूगोल भएकोले हिउदे तथा बर्षे फलफूल खेतीको व्यापक संभावना रहेको छ । पहाडी भु-भागमा बढ्दो बसाईसराई साथै रोजगारीका लागि अन्यत्र जाने परम्पराका जस्ता कारण कृषि कार्यमा मानविय श्रमको उपलब्धता न्युन हुदै गएको छ जसको परिणाम कृषि जन्य भुमी बाँझिने क्रम जारी रहेकाले अन्य बालिको तुलनामा फलफूल खेतीमा श्रम कम लाग्ने भएकाले किसानहरूलाई आकर्षित गर्न तथा फलफूलको माग देश भित्रै उच्च रहेकाले फलफूल विकास कार्यक्रम मार्फत केरावारी क्षेत्रमा व्यावसायिक फलफूल खेती गर्न आवश्यक सहयोग पुर्याउने र फलफूलका बिरुवामा गाँउपालिकालाई आत्मनिर्भर पुर्याउने साथै रोजगारी श्रृजना गराउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- हिउदे / बर्षे फलफूलको बगैँचा स्थापना गर्न बिरुवा वितरण तथा फलफूल खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम

(१.१) संचालन हुने कृष्याकलापहरू :- यस कार्यक्रम भित्र देहायका कृष्याकलापहरू गरिने छ ।

(क) केरावारी गाँउपालिकामा क्षेत्र भित्र संभाव्य रहेका हिउदे फलफूलहरू(किवि फल, ओखर, आरु, नास्पाती, स्याउ लगाएत अन्य पतझड फलफूल) बर्षे फलफूलहरूमा (अमिलोजातका फलफूल, उष्ण प्रदेशिय सदावहार फलफूल, औधोगिक प्रयोजनका लागी प्रयोग हुने फलफूल तथा अन्य व्यावसायिक महत्व बोकेका फलफूल) हरूको

बगैचा स्थापना गर्न मागमा आधारित बिरुवा कार्यालयले सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजीम खरिद गरी निशुल्क दिईने छ वा किसानले बिरुवा खरिद गरी रोपी बिल भरपाई कार्यालयमा पेश भए पश्चात अनुगमन गरी बिरुवा खरीद गरे बापतको रकम अनुदान स्वरुप पनी उपलब्ध गराउन सकिने छ ।

(ख) यो कार्यक्रम मार्फत फलफूल खेतीका लागी आवश्यक सिचाई, प्लाष्टिक पोखरी, थोपा सिचाई लगाएत अन्य संरचना निर्माणका लागी आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराईने छ । सिचाईका कार्यक्रमहरू सिचाई साझेदारी कार्यविधी अनुरूप हुनेछन । फलफूल खेतीका लागी स-साना औजार उपकरण वितरण गर्न सकिने छ यस कार्यमा किसानको ५०% लागत साझेदार हुनुपर्ने छ ।

(ग) फलफूल खेती प्रवर्द्धनका लागी क्षमता अभिवृद्धी सम्बन्धी तालिम, नमुना प्रदर्शन तथा प्रवर्दानात्मक कार्यक्रम गरिने छ ।

(१.२) यस कार्यक्रमका लागी आवश्यक मापदण्डहरू तथा गर्नुपर्ने कृयाकलापहरू

(क) बिरुवामा गाँउपालिकाको अनुदान भए पश्चात किसानहरूले लामो समयसम्म उत्पादन दिने फलफूलहरूमा १*१*१ मिटरको खाल्डा र छोटो अबधिका तथा कम जरा फैलने फफूलहरू मा ०.५*०.५*०.५ मि. खाडल अनिवार्य खनी सिफारिस अनुसार कम्पोष्ट तथा रसायनिक मल हाली खाल्डा पुर्नु पर्ने छ अनी सो पश्चात १ महिना पछी मात्र बिरुवा रोप्नु पर्ने छ ।

- (ख) बिरुवालाई हारहारमा लाईन मिलाई मापदण्ड बमोजिमको दुरी मिलाई रेखाङ्कन गरी बिरुवा रोप्नु पर्ने छ ।
- (ग) किसानहरुले बिरुवा खरिद गर्दा केरावारी गाँउपालिकामा सुचिकृत नर्शरीहरु बाट मात्रै खरिद गर्नु पर्ने छ साथै त्यस्ता नर्सरी बाट बिरुवा खरिद गर्दा कृषि शाखाको स्विकृति लिनुपर्ने छ । बिरुवा खरिद केरावारी गाँउपालिकामा प्राप्त कम कोटेसनहरु मध्य कम दररेट राखे नर्शरी बाट मात्रै खरिद गर्नु पर्ने छ ।
- (घ) अनुदान प्राप्त बिरुवाहरुको संरक्षणको दायित्व किसानहरुको हुनेछ । हेल्चेक्राईका कारण मरेमा वा नष्ट भएमा त्यस्तो ठहर हुन गएमा किसानले गाँउपालिकालाई बिरुवा खरिद गर्दा लागेको रकम क्षेतिपूर्ती दिनुपर्ने छ ।
- (ङ) यो कार्यक्रममा न्यूनतम बिरुवाको माग गर्नुपर्ने संङ्ख्या

क्र.स.	बिरुवाको नाम	न्यूनतम बिरुवा लगाउनु पर्ने तथा माग गर्नुपर्ने संख्या प्रति आवेदक	प्रति रोपनी बिरुवा लाग्ने संख्या
१	किवि फल, आरु, स्याउ, नासपाती, अम्बा, कागजी बदाम, अनार, सुन्तला, जुनार, कागती	७५ बोट (किवि ५०)	१५ (किवि २०)
२	एभोकाडो,ओखर, लिची, आँप	४० बोट	६

३	सुपारी, केरा, मेवा, ड्रागन फ्रूट	सुपारी १५०, केरा ४००, मेवा ४००, ड्रागन फ्रूट २०० बोट	५०
४	भुईकटहर	५००० बोट	१०००

(च) यो कार्यक्रमका लागी ईच्छुक कृषक समुह/सहकारी/ फर्म आवेदन फार्म तोकिएको ढाचामा भर्नुपर्ने छ ।

(२) कार्यक्रमको नाम :- साझेदारीमा फलफूल/फूल/तरकारी नर्सरी फर्म स्थापना तथा सुदृढीकरणका लागि मागमा आधारित कार्यक्रम

यो कार्यक्रमबाट अनुदानग्राहिको माग अनुसार फलफूल तथा तरकारीको नर्सरी स्थापना गरिने छ ।

(२.१) नर्सरी कार्यक्रम संचालनका आधारभूत पक्ष तथा अनुदान लिनको लागि न्यूनतम मापदण्डहरू साथै छनौट

(क) नर्सरी संचालन गर्ने उधमीलाई उक्त कार्य संबन्धी ज्ञान भएको हुनु पर्ने छ ।

(ख) यातायात, बिधूतको, सिचाईको सुविधा पुगेको स्थान हुनुपर्ने छ ।

(ग) सम्बन्धित बिषयमा कम्तिमा ३ वर्ष देखि काम गरिरहेको हुनु पर्ने छ वा नर्सरी बिरुवा उत्पादन सम्बन्धि तालिम लिएको हुनुपर्ने छ ।

(घ) फलफूल खेतीको हकमा मदर प्लान्टको लागि फलफूल खेती गरिरहेको हुनुपर्ने छ ।

(ड) बजार सम्पर्क गर्न सक्ने हुनुपर्ने छ ।

(च) कम्तिमा १० वर्ष काम गर्ने प्रतिबद्धता गर्नुपर्ने छ र कार्यविधि अनुरूप लागत साझेदारी ब्यहोर्न प्रतिबद्ध हुनुपर्ने छ ।

(२.२) कार्यक्रम अनुसार गर्नुपर्ने कृयाकलापहरू तथा मापपदण्ड

(क) यो कार्यक्रम अन्तर्गत अनुदान अनुदानग्राहिको आवश्यकता तथा मागमा आधारित हुनेछ । केरावारी गाँउपालिका भित्र रहेका पुराना तथा कृयाशिल नर्सरी धनीले समेत यस कार्यक्रममा भाग लिन सक्ने छन ।

(ख) अनुदानग्राहीले हिउदे फलफूल/ वर्षे फलफूल लगाएतका विभिन्न फलफूल, फूल, आलङ्कारीक वृक्ष, जडिबुटी संग सम्बन्धीत बिरुवाहरूको उत्पादन गर्नु पर्ने छ ।

(ग) अनुदानग्राहीले नर्सरी स्थापनाका लागि चाहिने टनेल निर्माण, सिचाईका लागी प्लाष्टिक पोखरी निर्माण लगाएत नर्सरी स्थापनाका अन्य आधारभुन संरचना निर्माण तथा खरिद गर्न सक्ने छन । संरचनागत निर्माणमा ८५% लागत साझेदार हुनेछ ।

(घ) नर्सरी संचालनका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरू ईन्सेक्ट नेट, ग्रिन नेट, प्लाष्टीक, पोली ब्याग,अन्य स-साना हाते औजार तथा उपकरण, मदर प्लान्ट, बिउ बिजन, हर्मोन, औषधी/बिषाधी लगाएतका बस्तुहरू खरिद गर्न सक्ने छ । बस्तु तथा सामान खरिदमा ५०% लागत साझेदार हुनेछ ।

(ङ) अनुदान प्राप्त रकम चालु खर्च तलब, भत्ता लगाएतमा भने खर्च गर्न पाउने छैन ।

(च) अनुदान लिन चाहने अनुदानग्राहीहरूले तोकिएको ढाँचामा व्यावसायीक प्रस्तावना साथै आवश्यक सामग्रीको माग, परिणाम र अनुमानित बजेट सहीत खुलाई कृषि तथा सहकारी शाखामा निवेदन दिनुपर्ने छ।

(छ) अनुदानको रकम स्विकृत कार्यक्रममा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।

(ज) प्राप्त आवेदनहरू को फिल्ड सुपरिवेक्षण गरी कार्यक्रममा छनौट भए पश्चात अनुदानग्राहीले माग गरेका बस्तु तथा सेवाहरूको स्थानिय दर रेट अनुसार ईष्टिमेट गरी संझौता गर्नुपर्ने छ। निर्माण बाहेकका बस्तुहरू को माग भएमा कार्यालयमा लाभग्राही ले ५० प्रतिशत रकम जम्मा गरे पश्चात कार्यालयले प्रचलित कानून बमोजिम सामग्री खरिद गरी किसानलाई हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ।

(२.४) मुल्याङकनका आधारहरू उल्लेखीत फारम: नर्सरी गर्ने स्थानको अध्ययन गर्न जादा अनुगमकताले भर्नुपर्ने छ सो पश्चात मात्रै छनौट गर्नु पर्ने छ।

मुल्याङकन फारम

क्र.स.	मुल्याङकनको आधार	अधिकतम मुल्याङकन नं		प्राप्ताङकन	कैफियत
१	नर्सरी सम्बन्धी आधारभुत ज्ञान/ तालिम लिएको	भएको	२०		मुल्याङकन गर्दा ५०% भन्दा
		नभएको	१०		
२	यातायात तथा विधुत/सिचाई को सुविधा पुगेको स्थान/ अन्य भौतिक पुर्वधार हुनुपर्ने छ।	पुगेको	२०		कम मुल्याङकन भएमा
		नपुगेको	१०		

खण्ड ६, संख्या १६, ३१ असोज २०७९

३	सम्बन्धित विषयमा काम गरिरहेको अनुभव	भएको	२०		कार्यक्रममा अनुदान दिन
		नभएको	१०		
४	मदर प्लान्टका लागि फलफुल खेती गरिरहेको/तरकारीको खेतीको पुर्वाधार भएको	गरेको	२०		पाईने छैन यस्तो भएमा र कुनै पनि
		नगरेको	१०		
४	अन्य अनुगमनमा गएका पदाधिकारीको स्वमुल्यङ्कन		२०		आवेदकको
	जम्मा				न्युनतम मापदण्ड नपुगेमा पुन बिज्ञापन गर्नुपर्ने छ ।

३. कार्यक्रमको नाम :- किवि खेतीका लागि टहरा निर्माण ७५ प्रतिशत अनुदान

यो कार्यक्रम मार्फत किवि खेती गरिरहेका किसानहरूलाई गाँउपालिकाको ७५ प्रतिशत अनुदानमा किवि खेतीको लागि आवश्यक संरचना (पिल्लर, तार, एङ्गल) निर्माणका लागि अनुदान दिईनेछ ।

- (३.१) कार्यक्रम संचालनका आधारभुत पक्ष तथा अनुदान लिनको लागि न्युनतम मापदण्डहरु साथै छनौट
- (क) किवि खेती गरिरहेको किसान ।

- (ख) न्यूनतम ५० बोट किवि लगाएको ।
- (ग) सम्बन्धित बिषयमा कम्तिमा २ बर्ष देखि काम गरिरहेको व्यावसाय उन्मुख किसान हुनु पर्ने छ ।
- (घ) प्राविधिक मापदण्ड अनुसार फलफूल खेती गरिरहेको हुनुपर्ने छ ।

(३.२) कार्यक्रम अनुसार गर्नुपर्ने कृयाकलापहरू तथा मापदण्ड

- (क) यो कार्यक्रम अन्तर्गत अनुदान अनुदानग्राहिको आवश्यकता तथा मागमा आधारित हुनेछ । केरावारी गाँउपालिका भित्र रहेका किवि फल खेती गर्ने किसान, किसान समुह, सहकारी साथै निजि कृषि फर्म ले यस कार्यक्रममा भाग लिन सक्ने छन् ।
- (ख) उल्लेखित आवेदन दिने निवेदकहरू मध्य बाट न्यूनतम मापदण्ड पुगेका आवेदकहरू कार्यालयले छनौट गरी प्राविधिक बाट लागत ईष्टिमेट तयार गरी गाँउपालिकाले संझौता गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) अनुदानग्राही लाई गाँउपालिकाले किवि फल खेतीको टहरा निर्माणका लागि प्राविधिक मापदण्ड बमोजिम सिमेन्टेड पिल्लर(पोल), जि.आई. तार तथा टहरा निर्माणका लागि आवश्यक जि.आ.ई. पाईपमा साथै उल्लेखित सामग्री प्रयोग गरी ट्रष्ट टनेल निर्माणको लागि अनुदान प्राप्त रकम खर्च गर्न सक्ने छन् । ईष्टिमेट बमोजिमको रकममा कम्तिमा २५ प्रतिशत रकम लाभग्राहीको लागत साझेदार हुनुपर्ने छ ।

(घ) ईष्टिमेट बमोजिमको कार्य सम्पन्न भए पश्चात अनुगमन गरी भुक्तानी गरिने छ।

परिच्छेद - ६

नगदे बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिकामा नगदे बाली विशेष चिया, कफी, अलैची, अकवरे खोर्सानी, अदुवा, बेसार, लसुन, प्याज, आलु जस्ता नगदे बालीहरूको खेती व्यापक रूपमा भईरहेको र यी खेतीको माध्याम बाट जनस्तरको आर्थिक स्तर उकास्न महत्वपूर्ण भूमिकाखेलेको हुनाले यी बालीहरूको प्रति ईकाई उत्पादनलाई थप बृद्धी गर्न किसानहरूको क्षमता अभिवृद्धी, नगदे बाली संग सम्बन्धीत उत्पादनका सामाग्रीहरू(बिउ, बिरुवा, मल), बाली संरक्षण संग सम्बन्धीत सामाग्रीहरू तथा अन्य भण्डारण, प्रशोधन तथा बजारीकरण संग सम्बन्धीत सामाग्रीहरू किसानहरूको मागमा आधारित रहेर संचालन गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालनमा ल्याईएको हो ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- नगदेबाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम

यस कार्यक्रम भित्र देहायका कृयाकलापहरू गरिने छ ।

(क) केरावारी गाँउपालिकामा क्षेत्र भित्र संभाव्य रहेका नगदे बाली (चिया, कफि, अलैची, अकवरे खोर्सानी, अदुवा, बेसार, लसुन, आलु) जस्ता बालीहरूको क्षेत्र विस्तार गर्न किसानहरूको मागमा आधारित रहेर बगैचा स्थापना गर्न तथा खेती विस्तार गर्न बिरुवा निशुल्क उपलब्ध गराईने छ यस कार्यक्रममा सहभागी हुने किसानले बिरुवा रोपण गर्न प्राविधिक मापदण्ड अनिवार्य पुरा गर्नु पर्ने छ। नगदेबालीको बिउ तथा यस खेतीका लागि चाहिने यन्त्र

उपकरण साथै अन्य उत्पादन संग सम्बन्धीत सामग्रीहरूमा भने ५०% अनुदान दिईने छ ।

(ख) यो कार्यक्रम मार्फत नगदे बाली खेतीका लागि आवश्यक सिचाई, प्लाष्टिक पोखरी, थोपा सिचाई लगाएत अन्य संरचना निर्माणका लागी आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराईने छ । सिचाईका कार्यक्रमहरू सिचाई साझेदारी कार्यविधी अनुरूप हुनेछन । नगदे बाली खेतीका लागि स-साना औजार उपकरण वितरण गर्न सकिने छ यस कार्यमा किसानको ५०% लागत साझेदार हुनुपर्ने छ ।

(ग) यो कार्यक्रम बाट नगदे बाली खेती प्रवर्दनका लागी क्षमता अभिवृद्धी सम्बन्धी तालिम, विशेषज्ञ सेवा, नमुना प्रदर्शन तथा प्रवर्दानात्मक कार्यक्रम गरिने छ यस्तो कार्यमा गाँउपालिकाको पुर्ण अनुदान हुनेछ ।

(१.१) यस कार्यक्रमका लागि आवश्यक मापदण्डहरू तथा गर्नुपर्ने कृयाकलापहरू

(क) यो कार्यक्रममा संलग्न हुने किसानहरूले चिया/कफी/अलैची कम्तिमा ८ रोपनी जमिनमा खेती गर्नुपर्ने छ भने अन्य बाली कम्तिमा ५ रोपनी क्षेत्रफलमा लगाउनु पर्ने छ तथा बिज बृद्धीका लागी गरिने बालीका लागि भने बाली अनुसार न्युनतम क्षेत्रफल सम्बन्धित शाखाले तोक्न सक्ने छ ।

(ख) बगैचाको रेखाङ्कन गरी प्राविधिक मापदण्ड बमोजीम खाडल खनी हारहारमा आवश्यक दुरी कायम गरी रोप्नु पर्ने छ ।

(ग) बिरुवा खरिद केरावारी गाँउपालिकामा सुचिकृत नर्सरीहरू बाट मात्रै खरिद गर्नु पर्ने छ साथै त्यस्ता नर्सरी बाट बिरुवा खरिद गर्दा कृषि शाखाको स्विकृति लिनुपर्ने छ ।

(घ) अनुदान प्राप्त बिरुवाहरुको संरक्षण किसानको हुनेछ । हेल्चेक्राईका कारण मरेमा वा नष्ट भएमा त्यस्तो ठहर हुन गएमा किसानले गाँउपालिकालाई बिरुवा खरिद गर्दा लागेको रकम क्षेतिपुर्ती दिनुपर्ने छ ।

परिच्छेद - ७

कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम

मानविय श्रममा आधारित रहेका कारण कृषिजन्य बस्तुहरुको उत्पादन लागत बृद्धी भई बजारमा प्रतिस्पर्धा गर्न नसकेको, कृषि कार्यमा श्रमिकको बारम्बार अभाव भईराखेकाले खेतीयोग्य जमिन बाँझिन गएको तितो यथार्थलाई मध्यनजर गर्दै किसानहरुलाई अनुदानमा आधुनिक कृषि औजार उपकरण तथा कृषि सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने उद्देश्यले केरावारी गाँउपालिकाले यो कार्यक्रम ल्याएको हो ।

(१) **कार्यक्रमको नाम :-** मागमा आधारीत ५०% लागत साझेदारीमा कृषि औजार उपकरण तथा कृषि सामग्री वितरण कार्यक्रम

(क) यस कार्यक्रम अन्तर्गत किसानहरुले आवेदन फारम भर्दा ठुला खालका कृषि औजार उपकरण पावरटेलर, मिनिटेर, रिपर, गोडमेल गर्ने उपकरण, थ्रेसर जस्ता उपकरणहरु माग गर्न सक्ने छन ।

(ख) यस्ता उपकरणमा ५०% किसानको वा अनुदानग्राहीको प्रत्यक्ष लागत साझेदारी हुनुपर्ने छ ।

- (ग) यो कार्यक्रममा छनौट भएका किसानहरूसंग वा अनुदानग्राहीसंग निर्धारित स्पेसिफिकेसन बमोजिम सामग्री खरिद गर्ने संझौता गरिने छ ।
- (घ) अनुदानग्राहीले यस केरावारी गाँउपालिकामा सूचिकृत फर्महरू बाट निर्धारित स्पेसिफिकेसन बमोजिमको सामान खरिद गर्नुपर्ने छ ।
- (ङ) अनुदानग्राहीले सामान खरिद गरी केरावारी गाँउपालिका बाट अनुगमन वा हस्तान्तरण भए पश्चात गाँउपालिकामा बिल भरपाई प्राप्त भए पछि संबन्धित सेवामाग्राहीको नाममा बैङ्क मार्फत भुक्तानी दिईने छ । नियम सङ्गत सामान खरिद नगरेमा वा संझौता बमोजिमको सामग्री खरिद नगरेमा कार्यालय भुक्तानी दिन बाध्य हुने छैन ।
- (च) माथि खरिद प्रकृया जे उल्लेख भए पनि छनौट भएका किसानहरू वा अनुदानग्राही बाट ५०% रकम कार्यालयमा जम्मा गरी सार्वजनीक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम सामान खरिद गरी आवश्यक प्रकृया पुर्याई अनुदानग्राहीलाई सामग्री हस्तान्तरण गर्न कार्यालयलाई बाधा पर्ने छैन ।
- (छ) गाँउपालिकाबाट अनुगमन हुदा कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम अनुसार अनुदान प्राप्त सामग्रीहरू तोकिएको काम भन्दा गैह्र प्रयोजन साथै बिसंहार पारेको वा संरक्षण नगरेको पाईएमा त्यस्तो सामान कार्यालयले जफत गर्न सक्ने छ । अनुदानमा प्राप्त सामग्रीहरू कृषि प्रयोगका लागि सहूलियत भाडा वा आपसी

समझदारीमा अरु किसानहरुलाई पनी प्रयोग गर्न दिनुपर्ने छ ।

(२) कार्यक्रमको नाम :- मागमा आधारित स-साना कृषि औजार उपकरण तथा कृषि उत्पादन सामग्री वितरण

(क) यस कार्यक्रम अन्तर्गत किसानहरुले आवेदन फारम भर्दा स-साना खालका रु. ५००००।— भन्दा कम मुल्य पर्ने स-साना कृषि औजार, उपकरण, मल्चिड प्लाष्टिक, टनेल प्लाष्टिकहरु तथा अन्य उत्पादन तथा प्रशोधन संग सम्बन्धीत सामग्रीहरु माग गर्न सक्ने छन ।

(ख) यस्ता उपकरणमा ५०% किसानको वा अनुदानग्राहीको प्रत्यक्ष लागत साझेदारी हुनुपर्ने छ । टनेल निर्माण गर्ने प्लाष्टिक हकमा सुचना बमोजिम किसानले आवश्यक टनेल माग गरि छनौट भए पश्चात कृषि तथा सहकारी शाखाको प्राविधिक ईष्टीमेट अनुसार किसानले टनेल घर निर्माण गरी सकेपछी टनेल प्लाष्टिकमा ७५ प्रतिशत अनुदानमा कार्यालयले उपलब्ध गराउने छ । प्रविधि प्रचार प्रसारका लागी मल्चिड प्लाष्टिक समेत ७५ प्रतिशत अनुदानमा उपलब्ध गराईने छ ।

(ग) प्लाष्टिक टनेल तथा प्लाष्टिक मल्चिड वितरण कार्यक्रम बाहेक अन्य कार्यक्रममा छनौट भएका किसानहरु संग संझौता गरी खरिदका लागी कायदिश दिने वा ५०% अनुदानग्राहीबाट कार्यालयमा रकम जम्मा गरी सार्वजनीक खरिद ऐन तथा

नियमावली बमोजिम सामान खरिद गरी आवाश्यक प्रकृया पुर्याई अनुदानग्रही लाई सामाग्री हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

(घ) प्रविधि प्रचार प्रसारका लागी कार्यक्रममा उल्लेख गरी स-साना कृषि औजार उपकरणहरु किसानहरुलाई निशुल्क दिन समेत सकिनेछ ।

(ङ) यो कार्यक्रममा असङ्गठित रहेका कृषकहरु ले पनि प्रत्यक्ष आवेदन दिन पाउने छन ।

परिच्छेद - ८

योजना कृषि तथ्याङ्क तथा प्रसार कार्यक्रम

१. कार्यक्रमको नाम :- ऋप कटिड

कृषिजन्य बस्तुको बार्षिक उत्पादन सम्बन्धी तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्न तथा गाँउपालिका भित्रको कृषि सम्बन्धी बालीको उत्पादन बारे जानकारी लिन विभिन्न बाली बस्तुको बाली कटानी गरी तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने यो कार्यक्रमको उद्देश्य हुनेछ ।

(क) प्रति बाली कटानी खर्च स्थानीय जिल्ला दररेट अनुसार १ दिनको अदक्ष ज्यामी ज्याला बराबरको रकम खर्च गर्न सकिनेछ । उपयुक्त सबैकार्यक्रमहरु विनियोजित बजेट र स्वीकृत कार्यक्रमको परिधि भित्र रही सञ्चालन गर्नु पर्ने छ ।

(ख) कृष कटिड गरिसके पस्चात सम्बन्धित बालीको औषत उत्पादन सहितको गाँउपालिकाको बार्षिक कृषि तथ्याङ्क सहितको प्रतिवेदन बनाउनुपर्ने छ ।

क्र.स.	विवरण	ईकाइ	खर्च रकम
१	क्षतिपूर्ती बापत कृषकलाई बुझाउनुपर्ने रकम	१० वर्ग मिटर/प्रति बाली	२००
२	प्राविधिकलाई भत्ता (कृष कटिङ्ग, थ्रेसीङ्ग, सुकाउने, तौलने आदी बापत)	१० वर्ग मिटर/प्रति बाली	२००
३	प्रोफाईल तयारी तथा प्रकासन	५०	१००००

२. कार्यक्रमको नाम :- कृषि बिज्ञ, कृषि अनुसन्धानकर्ता, कृषि प्रसार कार्यकर्ता, किसान र सरोकारवाला बीच अन्तरकृया गोष्ठी

(क) कार्यक्रमको उद्देश्य :- केरावारी गाँउपालिका भित्र कृषिलाई व्यावसायिकरण गर्न अनुसन्धान बाट प्राप्त उपलब्धीहरु तथा प्रविधिहरु किसान सम्म पुर्याउने साथै किसानका बास्तविक समस्याहरु अनुसन्धानकर्ता सम्म पुर्याउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

(ख) सहभागीहरु :- किसानहरु तथा कृषि उद्यमीहरु, कृषि अनुसन्धान परिषदका बैज्ञानिकहरु, कृषि प्राविधिकहरु, कृषि ज्ञान केन्द्र तथा कृषि विकास निर्देशनालय

(ग) कार्यक्रम अवधी :- १ वा २ दिन

- (घ) कार्यक्रममा हुनुपर्ने छलफल :- कृषि अनुसन्धान बाट प्राप्त उपलब्धीहरू, कृषि प्रसार कार्यका अनुभव तथा कृषकको फिल्डमा देखिएका समस्याहरू, किसानका समस्याहरू र प्रदेशका कृषि विकासको अवस्था तथा अनुभवहरू ।
- (ङ) खर्च मापदण्ड : केरावारी गाँउपालिका बाट स्वीकृत खर्च नम्स वा अर्थमन्त्रालय बाट पारित गोष्ठी संग सम्बन्धीत नर्मस अनुसार खर्च गर्नु पर्ने छ ।

३. कार्यक्रमको नाम :- बिद्यालयहरू संग कृषि प्रसार कार्यक्रम

- (क) कार्यक्रमको उद्देश्य :- नेपालमा कृषि क्षेत्रको व्यावसायिकरण गर्न चुनौति भएको छ। यस क्षेत्रमा काम गर्ने मानिसहरूको मनोबृति परिवर्तन गरी आधुनिक तवरले खेती पद्धती गर्न लगाउनु जटिल बन्दै गएको छ ।सिमित श्रोत साधन तथा जनशक्तीका कारण कृषि प्रसारका कार्यक्रमहरू किसान स्तर सम्म पुर्याउन सकिएको छैन । किसान स्तरमा पनि आधुनिक कृषिका बारेमा बुझ्न कठिन भएको देखिन्छ । त्यसैले बिद्यालयमा अध्ययनरत छात्र छात्राहरूलाई आधुनिक कृषिको अवस्था बारे बुझाई उनिहरू मार्फत अभिभावकहरूको धारणा परिवर्तन गराउने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालन गर्न लागिएको हो ।
- (ख) सहभागीहरू :- यस कार्यक्रममा केरावारी गाँउपालिका भित्र रहेका माध्यामिक तह वा सो भन्दा माथिका कक्षाहरूका बिधार्थीहरू ।

खण्ड ६, संख्या १६, ३१ असोज २०७९

(ग) कार्यक्रम अवधी :- १ दिन

(घ) कार्यक्रममा हुनुपर्ने छलफल तथा कृयाकलाप :- नेपालमा कृषिको बर्तमान अवस्था, कृषिको विकासका चुनौती तथा अवसर, आधुनिक कृषि प्रणालीको प्रयोग बिषयक तथा कृषि प्रति सकारात्मक धारणा वा आत्मा उत्प्रेरणा गर्ने खालका विषयमा तालिम तथा प्रवचन कक्षा संचालन गर्नुपर्ने, आधुनिक कृषि प्रति सकारात्मक धारणा अभिवृद्धी गर्ने खालका प्रचारात्मक सामाग्रीहरु बिधालयमा राखे साथै प्रचारात्मक सामाग्रीहरु बाँड्ने आदी कृयाकलाप गर्नुपर्ने छ ।

(ङ) खर्च मापदण्ड :

क्र.स	विवरण	दर	जम्मा रकम	कैफियत
४	प्रवचन २ वटा कक्षा संचालन पारिश्रमिक	नर्मस बमोजिम		
५	सहभागी खाजा खर्च	नर्मस बमोजिम		
६	व्यावसायिक कृषि सम्बन्धी जनचेतना फलेक्स बोर्ड ३		३०००	
१०	विविध खर्च(ब्यानर ईन्धन, मसलन्द तथा अन्य)	लमसम १०००		

४. कार्यक्रमको नाम :- कृषक दिवस साथै उत्कृष्ट कृषक तथा कृषि उधमी पुरस्कृत कार्यक्रम

किसान पेशा मानवको जिवन मरण संग जोडिएको तर यही पेशा संग सम्लग्न रही आजीवन काम गरिरहेका मानिसहरु समाजमा तिरस्कृत रुपमा बाचनुपर्ने तथा सुविधाबिहिन भएर जिवन गुजारा गर्नुपर्ने तितो यथार्थ छ । त्यसैले कृषि पेशालाई मर्यादित पेशाको रुपमा चिनाउन तथा यस पेशामा लाग्न हौसला प्रदान गर्न कृषि सम्बन्धी कुनै दिवस वा अन्य कुनै अवसर पारेर बर्षमा १ दिन कृषक दिवस मनाईनेछ र सो दिवसको अवसरमा विविध कृषि सम्बन्धी कार्यक्रम गर्नुका साथै केरावारी गाँउपालिका भित्र लामो समयदेखी कृषि पेशा गरिरहेका सफल किसानहरुलाई सम्मान गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालनमा ल्याईएको हो ।

(क)कार्यक्रमको मोडेल :- कृषि समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुने छ ।

(ख)उत्कृष्ट कृषक तथा कृषि उधमीका मापदण्डहरु :-

(१)कम्तिमा ५ बर्ष देखी कृषि पेशा गर्दै आएको ।

(२)कृषि उत्पादनका माध्यम बाट जिवनमा सफलता हासिल गरेको ।

(३)कृषिकार्य बाट रोजगारी श्रृजना गरेको ।

(४)कृषिका आधुनिक प्रविधिहरु तथा विविधता अवलम्बन्न गरेको ।

(५)समाजमा कृषिको विकास तथा प्रसार गर्न अमूल्य योगदान पुर्याएको

।

(६)नैतिक पतन नभएको ।

(ग) खर्च सम्बन्धी मापदण्ड : प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

५.कार्यक्रमको नाम :- ग्राभिटी थोपा सिचाई प्रविधि प्रदर्शन

सिचाई बेगारको कृषि परिकल्पना गर्न पनि सकिदैन त्यसैले सिचाईको श्रोत पर्याप्त नभएका हाम्रो जस्तो गाँउपालिकामा कृषि विकास चुनौती बन्दै गएको छ । बिश्व तापमानमा आएको परिवर्तन संगै भएका पानीका मुहान सुकिरहेको छ भने बढ्दो जनसङ्ख्याका कारण पानिको उपभोगमा पनि चाप पर्दै गईरहेको छ जस कारण कृषि कार्यमा सिचाईको अभावा दिनानुदिन बढिरहेको छ । पानीका श्रोत भईरहेका ठाँउहरूमा पनि अत्याधिक पानीको प्रयोगको कारण बालीको पानी ग्रहण गर्ने शक्ती भन्दा बढि भएकाले बाली उत्पादनमा नकारात्मक असर पारिरहेको छ । त्यसैले लामो समय अगाडि देखि बिदेश तथा देशकै बिभिन्न भू-भागमा सफलरूपमा प्रयोग भएको पानीको अधिकतम सदुपयोग हुने र कम पानीको खर्च हुने प्रविधिको रूपमा परिचित थोपा सिचाईको प्रविधि किसानहरू माझ परिचित गराउने तथा आवश्यक प्राविधिक ज्ञान उपलब्ध गराउने उद्देश्यले यो ग्राभिटी थोपा सिचाई प्रविधिको प्रविधि प्रदर्शन कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(क) यस कार्यक्रम भित्र गर्नुपर्ने कृयाकलाप साथै प्राविधिक मापदण्ड

- (१)यो कार्यक्रम सबैले देख्न सक्ने ठाँउमा गर्नुपर्ने छ ।
- (२)यो कार्यक्रम तरकारी बालीको लागि छनौट गर्नुपर्ने छ ।
- (३) ६*१२ मी. क्षेत्रफल भएको प्लाष्टिक टनेलको निर्माण गर्नु पर्ने छ । टनेल प्लाष्टिक बाहेक टनेल निर्माण खर्च संबन्धित किसानको हुनेछ
- (४) १०० लि. क्षमताको ६*१२ बर्ग मि. को प्लाष्टिक टनेल भित्र हुने गरी ३ लाईनको ग्राभिटी थोपा सिचाई जडान गर्नु पर्ने छ

- । ग्राभिटी थोपा सिचाई गाँउपालिकाले उपलब्ध गराउनु पर्ने छ ।
- (५) उक्त सिचाई प्रदर्शनी स्थल नजिकैका किसानहरु लाई बोलाई १ दिने थोपा सिचाई तथा नविनतम सिचाई प्रविधि सम्बन्धी कम्तिमा २ वटा कक्षा लिने गरी तालिम दिने व्यावस्था गर्नुपर्ने छ ।
- (६) उक्त प्रदर्शनी भित्र लगाउने बिउ, मल तथा अन्य सामग्रीहरु तथा श्रम किसानले व्यावस्था गर्नुपर्ने छ ।
- (७) प्रदर्शनी स्थल नजिकै देखिने गरी थोपा सिचाई सम्बन्धी जनचेतना होर्डिड बोर्ड राख्नु पर्ने छ ।

(ख) खर्च मापदण्ड

क्र.स	विवरण	दर	जम्मा रकम	कैफियत
१	१०० लि. थोपा सिचाई सेट खरिद ६*१२ को ३ लाईन	स्थानिय बजार दर रेट अनुसार		
२	टनेल प्लाष्टिक खरिद ६*१२	स्थानिय बजार दर रेट अनुसार		
३	थोपा सिचाई सम्बन्धी तालिम/प्रवचन २ वटा कक्षा संचालन पारिश्रमिक	नर्मस बमोजिम		
४	होर्डिड बोर्ड -१	स्थानिय बजार दर रेट अनुसार		

५	बिविध खर्च(स्टेसनरी, ईन्धन, मसलन्द, खाजा)	बढिमा ५०००	
---	---	------------	--

६. कार्यक्रमको नाम :- स्थलगत कृषक तालिम

गाँउपालिका भित्रका पकेट क्षेत्रहरु तथा अन्य कृषक समूह/सहकारी साथै ईच्छुक किसानहरुलाई छोटो समय अवधिको समय सापेक्ष कृषक स्तरीय तालिम सञ्चालन गर्ने कार्य जरुरी भएको र कृषकहरुको समस्या थलोमा समाधान गर्ने र समयसापेक्ष नयाँ प्रविधिहरु कृषक समक्ष पुर्याउन यस तालिमको अहम् भूमिका रहेकोले यस किसिमको तालिम पकेटक्षेत्र तथा कृषक समुह/सहकारी साथै नया प्रविधि ग्रहण तथा समस्याहरु भएका क्षेत्रहरुमा सञ्चालन गर्न आवश्यक महसुस भएको ले यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(क) कार्यक्रमको उद्देश्य: —

- (१) बाली, बागवानी, मौरी, च्याउ लगायत अन्य महत्त्वपूर्ण प्रविधिको समय सापेक्ष रुपमा प्रसार एवं हस्तान्तरण गर्ने ।
- (२) सम्बन्धित बालीको पकेटक्षेत्र एवं कृषक समूहहरुलाई आइ परेका समस्याहरुको स्थलगत रुपमै समाधान गर्ने ।

सि.नं.	नर्सको विवरण	इकाई	नर्स दर
१	प्रशिक्षक	कार्यपत्र	पालिका बाट तालिम विषयमा स्विकृत नर्सस अनुसार
	पारिश्रमिक		
		प्रति कक्षा	

खण्ड ६, संख्या १६, ३१ असोज २०७९

२	सहभागी खाजा(संयोजक, श्रोत व्यक्ति, प्रतिवेदक, सहयोगी कर्मचारीलाई समेत)	प्रति सहभागी	रु.२००
३	मसलन्द (शैक्षीक सामाग्री)	प्रति सहभागी	रु.१००
४	तालिम सामाग्री (कच्चा पदार्थ, नमुना, इन्धन, पोकाबन्दीका सामान, खरिद गर्नुपर्ने साना तिना औजार आदि)	रु	प्रचलित बजार दर
५.	तालिम सुविधा (तालिम कक्ष तथा भाडामा लिनुपर्ने उपकरणको प्रचलित भाडा)	रु	प्रचलित बजार दर
६	संयोजक भत्ता	रु	५००
७	सहयोगी भत्ता	रु	३५०
८	बस्तुगत टेवा	रु	३०००
९	विविध (प्रमाण पत्र, पानी, सरसफाई, तुल ईत्यादिका लागि)	रु	२५००
१०	प्रतिवेदनकको पारिश्रमिक	रु	१०००

(३) कृषकहरूलाई प्रविधि अनुसरण गर्न उत्प्रेरित गर्ने र जागरूक कृषकलाई प्राविधिक ज्ञान दिलाउने ।

(ख) कार्यक्रमको प्राविधिक पक्ष/सञ्चालन प्रकृया/कार्यविधि:

(१) स्थलगत तालिम १ देखि २ दिनसम्म हुन सक्ने छ । -

- (२) स्थलगत तालिम पकेट क्षेत्र एवं कृषक समूह/ सहकारी साथै नया प्रविधि ग्रहण तथा समस्याहरु भएका क्षेत्रहरुमा सञ्चालन हुनु पर्नेछ ।
  - (३) घुम्ती स्थलगत तालिममा न्यूनतम १५ र बढीमा २५ जना सहभागी र सहभागीमध्ये ५० प्रतिशत महिला सहभागिता हुनु पर्नेछ ।
  - (४) पालिकाले तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा सम्बन्धित वडाको कृषि हेर्ने निकाय वा वडा कार्यालय संग समन्वयमा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
  - (५) घुम्ती स्थलगत तालिममा सहभागी हुने कृषकहरुले दैनिक भ्रमण भत्ता र होटलबास खर्च पाउने छैनन् ।
  - (६) घुम्ती स्थलगत तालिममा १ दिनमा ४ वटा कक्षा भन्दा बढि कक्षा राखिने छैन ।
- (ग) कार्यक्रमको बार्थिक पक्ष/खर्च मापदण्ड/नर्मस :

परिच्छेद - ९

बालि बिकास कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिकामा खाध्य सुरक्षाका दृष्टीकोण बाट अत्यन्तै कमजोर देखिन्छ । खाध्यान्न बालिमा विशेषत यस पालिकामा मकै धान खेती हुने गरेको छ त्यस्तै दलहन तथा दलहन बालीको खेती गरिन्छ । परम्परागत तरिका बाट खेती गरिने यि बालीहरुको प्रवर्द्धन गरी व्यावसायिक उत्पादन मार्फत गाँउपालिकामा खाध्य सुरक्षा पुर्याउदै निर्यात योग्य बालिका रुपमा रुपान्तरण गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम संचालनमा ल्याईएको हो । यस कार्यक्रम मार्फत विभिन्न किसिमका खाध्यान्न बालीको खेती प्रवर्द्धन गर्ने खालका बाली नालीहरुको बिउ अनुदानमा वितरण गरिने छ साथै

विभिन्न खाध्यान्न संग सम्बन्धित बाली नालीको उत्पादन प्रदर्शित साथै नतिजा प्रदर्शन गरिनेछ ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- विभिन्न खाध्यान्न बाली, दलहन तथा तेलहन बालिको बिउ वितरण

- (क) यो कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न किसिमका खाध्यान्न बालिहरु धान, मकै, गहु साथै स्थानिय स्तरमा रैथाने रहेका तथा पौष्टीक महत्व बोकेका बालीहरुका बिउहरु, दलहन तथा तेलहन बालिका बिउहरु वितरण गरिने छ ।
- (ख) यस कार्यक्रममा उन्नत तथा हाईब्रिड जातका बिउहरु ५०% अनुदानमा उपलब्ध गराईने छ । नयाँ जातको प्रचार तथा प्रविधि प्रचार प्रसारका लागी भने कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम निशुल्क वितरण समेत गर्न सकिने छ ।
- (ग) अनुदानमा बिउ उपलब्ध गराउदा किसानहरुको माग सुचना प्रकासित गरी सङ्कलन गरिने छ ।
- (घ) यो कार्यक्रममा किसानहरुले सहकारीहरु, कृषक समुह, ब्याक्तिगत फर्म साथै तोकिएको कागजात भरी प्रत्यक्ष किसानले पनी भाग लिन सक्नेछन ।
- (ङ) किसानहरुको माग सङ्कलन गरी सार्वजनीक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम कार्यक्रम अनुसार आवश्यक सामान खरिद गरी किसानहरुलाई हस्तान्तरण गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १०

बालि संरक्षण कार्यक्रम

केरावारी गाँउपालिकामा व्यावसायिक कृषिको थालनी भएता पनि बिगत देखिनै बालि बिरुवामा रोग तथा किराको उच्च प्रकोपको कारण बर्षेनी किसानहरूले ठूलो क्षेती पुगिरहेकाले यस्ता बालिबिरुवामा हानी पुर्याउने रोग किराको प्रभावकारी नियन्त्रणका लागि यो कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- आकस्मिक बालि संरक्षणको लागि बानस्पतिक जैविक रासायनिक बिषादी खरिद बितरण तथा अन्य बाली संरक्षण सम्बन्धी कार्य

(क) यो कार्यक्रमबाट गाँउपालिकाको कृषि तथा सहकारी शाखाले आफ्नो क्षेत्र भित्र बालि बिरुवामा देखिएका रोग/ किरा/खाध्यतत्वको कमी नियन्त्रण गर्न बालि संरक्षणमा प्रयोग हुने जैविक, प्राङ्गारिक, रसायनिक बिषादी, हर्मोन, मुख्य/सहायक /शुशम खाध्यतत्व तथा मल साथै रोगकिरा नियन्त्रण संग सम्बन्धित प्रविधिहरू प्रचलित कानुन बमोजिम खरिद गरी निशुल्क प्रभावित क्षेत्रमा वितरण गर्न सक्नेछ ।

(२)कार्यक्रमको नाम :- बालि उपचार सिविर

कृषकको बालीमा रोग, कीरा तथा अन्य समस्याहरूको सहि पहिचान गरी समयमै उपयुक्त व्यवस्थापनका उपायहरू दिलाउने साथै जथाभावि रसायनिक बिषादीको प्रयोगलाई कम गरी वातावरण संरक्षणमा सहयोग पुर्याउनुका साथै कृषकहरूको पायक पर्ने ठाउँ वा घरदैलोमा नै बाली उपचार विशेषज्ञहरू (Plant Doctors)

गएर बाली बिरुवाको रोग कीरा तथा अन्य समस्याहरूको पहिचान तथा निदान गर्ने उदेश्यले यो कार्यक्रम लयाईएको हो ।

(क) कार्यक्रमको प्राविधिक पक्ष/सञ्चालन प्रकृया/कार्यविधि: •

- (१) गाँउपालिकाका अन्न, फलफूल, तरकारी र अन्य बालीहरूको पकेट क्षेत्रलाई समेट्ने गरी समस्या देखिएका क्षेत्र तथा रसायनिक विषादीको अत्याधिक प्रयोग भइरहेको क्षेत्रलाई सम्बोधन गर्ने गरी धेरै भन्दा धेरै कृषकलाई सहभागी बनाउन पायक पर्ने ठाउँमा बाली उपचार शिविर सञ्चालन गर्नुपर्दछ ।
- (२) बाली उपचार शिविर सञ्चालन हुने मिति, स्थान र समयको बारेमा कृषकलाई उपयुक्त माध्यमबाट समय मै जानकारी दिनु पर्नेछ ।
- (३) कृषकले ल्याएको बालीको नमुना र कृषकसँग लिइएको जानकारीका आधारमा समस्या पहिचान गरी समाधानका उपायहरू कृषकले बुझ्ने गरी लिखित रूपमा कृषकलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । उक्त दिन बाली नमुनाको समस्या पहिचान हुन नसकेमा यथासक्य छिटो उपयुक्त निकायमा नमुना पठाई समस्याको पहिचान गराई सम्बन्धित कृषकलाई उचित व्यवस्थापनका उपायहरू सहित यथासक्य छिटो जानकारी गराउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- (४) बाली उपचार शिविर एक स्थानमा १ दिनको हुनेछ ।

- (५) बाली उपचार शिविरमा सहभागी हुने कृषकहरुले दैनिक भ्रमण भत्ता, होटल बास खर्च र खाजा खर्च पाउने छैनन् साथै यस कार्यक्रममा कृषकबाट शुल्क लिने व्यवस्था हुने छैन । बाली उपचार शिविरमा संभव भए सम्म बाली उपचार विशेषज्ञ (प्लाण्ट क्लिनिक विशेषज्ञ) को प्रत्यक्ष संलग्नता गराउनु पर्नेछ ।
- (६) सम्बन्धित पालिकामा बाली उपचार विशेषज्ञ (प्लाण्ट क्लिनिक विशेषज्ञ) नभएमा कृषि ज्ञान केन्द्र, बाली संरक्षण प्रयोगशाला, अनुसन्धान केन्द्र, अध्ययन संस्थान वा प्राविधिक शिक्षालयबाट तालिम प्राप्त बाली उपचार विशेषज्ञ (प्लाण्ट क्लिनिक विशेषज्ञ) को सहयोग लिन सकिने छ ।
- (७) जिल्लामा अन्य संघ/संस्था/निकायबाट यस प्रकारको बाली उपचार शिविर सञ्चालन गर्नु पर्ने भएमा केरावारी गाँउपालिकाको समन्वयमा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

(ख) कार्यक्रमको आर्थिक पक्ष

सि.नं.	विवरण	ईकाइ	परिणाम	दर	जम्मा रु.
१.	प्रचार प्रसार तथा (ब्यानर/लिफलेट/पम्प्लेट/माईकिड, सुझाव पर्चा)	पटक	१	५०००	५०००
२	बाली उपचार सामग्री खरिद(एप्रोन, क्याप, लेन्स, कैची, भाईल, पेपर, केमिकल ईत्यादी)	पटक	१	५०००	५०००

खण्ड ६, संख्या १६, ३१ असोज २०७९

३	स्टेसनरी(क्लिनिकल रजिष्टार, डडुपेन तथा अन्य)	पटक	१	५००	५००
४	बाली उपचार सिविर व्यावस्थापन(चिया, खाजा, खाना, पानी साथै अन्य)	पटक	१	५०००	५०००
५	प्रतिवेदन	पटक	१	१०००	१०००
६	बाली संरक्षण सम्बन्धी सामाग्री(प्राङ्गारिक तथा जैविक विषादी तथा फेरोमिण ट्रायाप तथा अन्य खरिद तथा किसानहरुलाई वितरण)	पटक	१	३००००	३०००० बढिमा
७	बाली उपचार सिविरमा जाने कर्मचारी साथै विशेषज्ञ लाई दैनीक भ्रमण खर्च		बढिमा ४ जना	नियम अनुसार	

परिच्छेद - ११

कृषि पर्यटन

केरावारी गाँउपालिका हावापानी, भौगोलिक तथा जैविक विभिदता भएको पालिका भएको ले यो पालिका पर्यटकको आकर्षकको केन्द्र पनी बन्दै गएको र विभिदताको कारण यो क्षेत्रमा कृषि उत्पादनमा ब्यापक सम्भावना रहेकाले कृषि र पर्यटनलाई जोड्न सके यहाका किसानको आर्थिक अवस्था मजबुद बनाउन सकिने संभावनालाई मध्यनजर गर्दै गाँउपालिकाले यो कार्यक्रम ल्याएको हो ।

(१) कार्यक्रमको नाम :- कोसेली घर स्थापना

केरावारी गाँउपालिकाको क्षेत्र भित्र उत्पादित कृषि एवं गैहृकृषि(सीपमा आधारित) जन्य सामाग्रीहरूको व्यवसायीकरण गर्न, कृषि व्यवसायको प्रवर्द्धन एवं व्यवस्थापन गर्न कृषि व्यवसायको उत्पादन बढाउन र बजारीकरणमा कृषकहरूलाई सहयोग गर्दै समाजमा बढ्दै गइरहेको कृषि बिचौलीयालाई बिस्थापित गरी कृषकलाई उत्पादनको उचित मुल्य प्रदान गर्दै कृषि व्यवसायमा सकृय सहभागीताका लागि साथै केरावारी गाँउपालिका पर्यटकका लागी आकर्षक केन्द्र बन्दै गईरहेकाले पर्यटकलाई केरावारी गाँउपालिकामा उत्पादित बस्तुहरू कवसेलिको रूपमा उपलब्ध गराउन निजि तथा सहकारी क्षेत्र संगको सहकार्यमा कोसेली घर स्थापना गर्ने मुख्य उदेश्यका साथ यो कार्यक्रम ल्याईएको हो ।

(क) कार्यक्रम संचालन प्रकृया

- (१) कार्यक्रम संचालनको लागी कार्यालयले सार्वजनिक सुचना प्रवाह गर्नेछ ।
- (२) यो कार्यक्रममा केरावारी गाँउपालिकाका प्रमुख पर्यटकिय क्षेत्रहरू तथा पालिकाका बजार क्षेत्रका सहकारी तथा निजि उद्यमी ले सहभागिता जनाउन सक्ने छन र सुचना बमोजिम रित पुर्वक निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (३) रित पुर्वक प्राप्त निवेदन उपर कार्यक्रमको भावना अनुरूप कृषि समितिले मापदण्ड तयार पारी स्थलगत निरिक्षण गरी उपयुर्त स्थानमा संचालन गर्ने गरी प्राप्त आवेदन छनौट गरी कार्यपालिकामा अनुमोदनका लागि पठाई कार्यपालिकाबाट

अनुमोदन पस्चात प्राविधिक ईष्टिमेट तयार गरी नियम अनुसार अनुदानग्राही संग संझौता गरी कार्य संचालन गर्नु पर्नेछ । अनुदान रकम कार्यक्रम बमोजिम हुनेछ ।

(४) यो कार्यक्रम बाट लाभग्राहीले कोसेली घरका लागी सामान राखे र्याक, सोकेस, फ्रिज, तराजु लगाएतका कोसेली घर स्थापनाका लागी आवश्यक सामग्रीहरु खरिद साथै निर्माण गर्न सक्नेछ ।

(५) यो कार्यमा सम्बन्धित अनुदानग्राहीको २५ प्रतिशत लागत साझेदारी हुनुपर्नेछ र स्थानिय उत्पादनहरु बेच्ने प्रतिबद्धता गर्नु पर्नेछ ।

(६) कार्यक्रम संचालन पस्चात अनुगमन गरी संझौता बमोजिमको काम भएको पाईएमा नियम अनुसार भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १०

बिबिध

कृषक समुह दर्ता/नविकरण सम्बन्धमा

केरावारी गाँउपालिकाले कृषि कार्य गर्ने उदेश्य भएका र समान आर्थिक अवस्था भएका १५-२५ जना कृषकहरु मिललाई साथै कृषकहरु बाट पनी स्वस्फुर्त कृषक समुह गठन गर्न सक्नेछन ।

(क) कृषक समूह गठन :- कृषक समूह दर्ता तथा संचालन प्रकृया कार्यबिधि नवनुनजेल सम्म समूह गठन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७५ बमोजिम हुनेछ ।

।

- (ख) कृषक समूह गठनः-पुनर्गठनका लागि निवेदन पेशः रु १० । -को टिकट
- (ग) नयाँ कृषक समुह गठन राजश्व दस्तुरः रु. ५०० । -
- (घ) कृषक समुह नविकरण राजश्व दस्तुरः रु. २०० । -
- (ङ) जरिवाना शुल्क म्याद सकिएको ३६ औं दिन देखि १ वर्ष सम्म रु. १००
र १ वर्षपछी प्रति वर्ष रु. १०० को दरले शुल्क थप हुदै जानेछ ।

अनुसुची- १

कार्यक्रममा भाग लिन दिनुपर्ने निवेदन ढाचा

मिति :- .....

श्रीमान कार्यालय प्रमुख ज्यू
केरावारी गाँउपालिका मार्फत
कृषि तथा सहकारी शाखा केरावारी मोरङ

विषय :- प्रस्ताव पेश गरिएको बारे ।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयबाट मिति.....गते प्रकाशित सूचना बमोजिम .....कार्यक्रममा सहभागी हुने योग्यता पुगेकोले कार्यक्रमको मापदण्ड भित्र रही कार्यालयले उल्लेख गरेको शर्तहरूको अधिनमा रही कार्यक्रम संचालन गर्न निम्न बमोजिमको कागजातहरू यसै पत्र साथ संलग्न गरी यो प्रस्ताव पेशग गरका छौं/छु । मैले /हामीले अनुदान सहयोग प्राप्त गरेमा निर्धारित प्रकृया अनुसार सम्बन्धित नगर भित्रै रही कार्य गर्नेछु । पूनश्च: तपशिल अनुसारका कागजातहरू यसै निवेदन साथ संलग्न राखेको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु ।

स्वघोषण: यसै प्रकृतिका कार्यका लागि मैले/हामीले यस कार्यालय बाहेक अन्य संघ संस्थाबाट अनुदान लिएको छैन भनी स्वघोषण गर्दछु/गर्दछौ । झुठा ठहरेमा प्रचलित ऐन कानून बमोजिम सहनेछु/छौ ।

निवेदकको नाम :

दस्तखत:

मिति :-

सम्पर्क

नं.

आवाश्यक कागजातहरु

१. अनुसूची १ अनुसारको आवेदन फाराम,
  २. अनुसूची २ को किसानको विवरण र अनुसूची ३ अनुसारको संक्षिप्त कार्य योजना,
  ३. नेपाली नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि,
  ४. फर्म तथा संस्था दर्ता/स्थायी लेखा नम्बर वा मुल्य अभिवृद्धी कर प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि,
  ५. सहकारी गत आर्थिक वर्षको कर चुक्ता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि वा लेखा परिक्षणको प्रतिलिपि
  ६. अन्य प्रमाणित प्रमाण पत्रहरु भए (तालिम, शैक्षिक योग्यता आदी) को प्रतिलिपिहरु ।
  ७. वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र
  ११. निर्माण गरिने पूर्वाधारको हकमा लागत अनुमान तथा नक्सा
  १२. कार्यक्रम संचालनको लागि जग्गा धनी दर्ता प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि वा जग्गा भाडामा दिई कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि कम्तिमा..... वर्षको करार गरिएको सम्झौता पत्रको प्रतिलिपि
- पुनस्च : कृषक समुह/ सहकारीहरुले आवेदन पेश गर्दा कुन कार्यक्रम कुन शदशयका लागी हो अनिवार्य संबन्धीत किसानको अनुसूची २ र ३ भर्नु पर्ने छ र संबन्धीत किसानको नागरिकता सहित एकमुष्ट निवेदन अनुसूची १ अनुसार भरी पेश गर्नु पर्ने छ ।

अनुसूची - २
किसानको संक्षिप्त विवरण

- (१) निवेदकको नाम :-
- (२) (१.१) ठेगाना :- (१.३) मोवाईल नं :-
- (३) आफुसंग भएको जमीनको क्षेत्रफल :- (२.१) खेती गरिएको जमीन :-
(२.२) नगरिएको जमीन:-
- (४) खेती गरिएका मुख्य बाली र क्षेत्रफल :-
(३.१) खाध्यान्न बाली- (क) धान :- (ख) मकै :- (ग) गहु :- (घ)
कोदो :- (ङ) अन्य :- (३.२) खेती लगाएको फलफुल बाली र क्षेत्रफल
(क) (ख) (ग)
(३.३) खेती लगाएको तरकारी बाली र क्षेत्रफल (क) (ख)
(ग)
(३.४) खेती लगाएको नगदेबाली (चिया, कफि, अदुवा, अलैची) (क)
(ख) (ग)
(३.५) मौरी/च्याउ/ अन्य (क) मौरी :-..... घर (ख) च्याउ :- ..... बल्ब
(ग) अन्य :-
(३.५) अन्य कुनै कृषि कार्य गरेको भए खुलाउने :-
- (४) पशुपालन सङ्ख्या (क) गाई:- (ख) भैसी:- (ग) बाख्रा :- (घ)
कुखुरा :- (ङ) अन्य :-
- (५) परिवार संख्या (क) महिला:- (ख) पुरुष :- कृषि कार्य गर्ने सङ्ख्या :-
..... महिला, ... पुरुष

- (६) सिचाईको सुविधा छ/छैन :-
- (७) कृषि कार्यको खर्च आम्दानीको तथ्याङ्क राख्ने गरेको छ/छैन :-
- (८) उत्पादीत कृषि उपजहरू आफै मात्र उपयोग गर्नु हुन् की बेच्नु पनि हुन्छ :-
- (९) घरमा बैदेशिक रोजगारीमा गएको भए सो को सङ्ख्या :-
- (१०) घरमा आम्दानीको मुख्य श्रोत :-
- (११) कृषि कार्य ( ) मानविय साथै पशु श्रम बाट मात्र ( ) आधुनिक उपकरणको प्रयोग बाट ( ) दुवै
- (१२) कृषिको विकास

अनुसूची - ३

अनुदान कार्यक्रमको अवधारणाको संक्षिप्त व्यावसायिक कार्य योजनाको ढाँचा

कार्यक्रमको नाम :- .....

कृषिफर्म/कम्पनी/समूह/सहकारी/ संस्थाको नाम :-

.....

व्यवसायक संचालक/अध्यक्ष/प्रतिनिधिको नाम, थर: .....

सदस्य संख्या: महिला.....पुरुष.....जम्मा.....

ठेगाना :- स्थानीय तह: .....गाउँ/टोल :-

..... वडा नं. :- .....

क) संचालन गर्न खोजेको खेती व्यवसायको नाम र स्थान :-

ख) व्यवसायको कार्य उदेश्यहरु :-

१. २. ३.

ग) व्यावसाय संचालन गर्न कूल लगानी :-

च) खेती /व्यवसायवाट उत्पादन हुने वस्तुहरु :-

छ) उत्पादित कृषि बस्तुको परिमाण :-

ज) बजार योग्य परिमाण :-

(झ) खेती/व्यवसाय गर्ने जग्गाको क्षेत्रफल.....कठ्ठा लाभान्वित घरधुरी संख्या.....

(ञ) प्रत्यक्ष रोजगारी संख्या.....

कृषि तथा सहकारी शाखामा माग गरेका कार्यक्रमको विवरण

क्र.स	विवरण(कार्यक्रम)	माग	प्रति	जम्मा	केरावारी	उपभो
.	म मार्फत के सामन मागिएको हो सोको विवरण	परिणाम	परिणाम अनुमानित लागत रकम	अनुमानित लागत रकम	गाँउपालिका ले ब्यहोर्ने लागत	क्ता ले ब्यहोर्ने लागत

खण्ड ६, संख्या १६, ३१ असोज २०७९

अनिवार्य भर्नु पर्ने छ)					साझेदारी रकम	साझेदारी रकम

कार्ययोजना पेश गर्नेको

नाम :-

संस्थाको छाप :-

पद :-

दस्तखत :-

सम्पक नं. :-

अनुसुची ४

कार्यान्वयन योजना (Action plan)

मौरी जन्य उद्योग साथै नशरी स्थापना गर्न आवेदन दिने किसानले भर्ने

क्र. स.	के(क्रियाकलाप)	किन(नतिजा/उपलब्धी)	कसरी(प्रकृया/विधि)	कहिले(समय/अवधी)	कस्ले(जिम्मेवारी)	
					मुख्य	सहयोग

तयार गर्नेको

नाम थर :-

संस्थाको नाम :-

हस्ताक्षर :-

अनुसूची - ५

अनुदान कार्यक्रम संचालनको लागि गरिने सम्झौता-पत्र

केरावारी गाँउपालिकाको, गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय, कृषि तथा सहकारी शाखा मार्फत संचालन गरिने चालु आर्थिक बर्ष.....कोस्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम कृषि विकास कार्यक्रम अन्तगत .....कार्यक्रम संचालन गर्न केरावारी गाँउपालिका, गाँउकार्यपालिकाको कार्यालय (यस पछि पहिलो पक्ष भनिने) र विशिष्टताको आधारमा छनौट भएका कृषक/उधमी/कृषि फर्म/कम्पनी/कृषक समूह/कृषि सहकारी/बहुउद्देश्य सहकारी संस्था श्री ..... (यस पछि दोस्रो पक्ष भनिने) विच तपशिलका शर्तनामाहरुको अधिनमा रहि कार्यक्रम सम्पन्न गर्न सम्झौता/सहमति भएको छ ।

शर्तनामाहरु

- (१) यो सम्झौता पत्र पहिलो पक्ष र दोस्रो पक्ष बीच..... कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि मात्र प्रयोग हुनेछ । यो सम्झौता, सम्झौता भएको मिति देखि प्रारम्भ भएको मानिनेछ । सम्झौता मितिले ७ दिन भित्र कार्य शुरु गर्नुपर्नेछ ।
- (२) दोस्रो पक्षले पहिलो पक्ष समक्ष पेश गरेको स्वीकृत प्रस्ताव पत्र बमोजिमको डिजाइन र इस्टिमेट अनुसार यस कार्यक्रमका लागि सम्झौता भएको
(क) कुल रकम रु ..... (अक्षरूपी रु. .... मात्र ।)
(ख) कार्यालयले उपलब्ध गराउने अनुदान रकम (५०% वा बढीमा रु.....) अक्षरूपी रु.....मात्र ।
(ग) दोस्रो पक्षले प्राविधिकको सरसल्लाह र स्वीकृत प्रस्ताव बमोजिमको इस्टिमेट अनुसार कार्य सञ्चालन गर्नु पर्नेछ । साथै कार्य सम्पन्न भए पछि मात्र प्रचलित आर्थिक ऐन नियमानुसार करकट्टी गरी रकम भुक्तानी हुनेछ ।

- (३) भुक्तानीका लागि दोस्रो पक्षले वडाको सिफारिस पत्र, कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन, योजना अघि, योजना निर्माण गरिरहदा र योजना सम्पन्न पश्चात्को रंगिन तस्विर, जनश्रमको डोर हाजिरी, सामग्री खरिदको बील तथा भरपाई, दाखिला प्रतिवेदन र समुह/सहकारीको बैठकको निर्णयको प्रतिलिपि सहित भुक्तानीको लागि कार्यालयमा निवेदन गर्नुपर्नेछ । रकम भुक्तानी सम्बन्धित दोस्रो पक्षको बैकको खातामा भुक्तानी दिइनेछ ।
- (४) दोस्रो पक्षले यसै कार्यक्रमको लागि आफ्नै श्रोत वाहेक कुनै सरकारी, गैह्र सरकारी संघ संस्थावाट सहयोग, अनुदान आदि प्राप्त गरेको भए स्पष्ट रूपमा पहिलो पक्षलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ । दोस्रो पक्षले यस कार्यक्रम वा यसै प्रकृति बमोजिमको कार्यका लागि दोहोरो अनुदान प्राप्त गरि ठगी गरिएको पाएमा सोको जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ । साथै दोस्रो पक्षले पहिलो पक्षबाट उपलब्ध गराएको सेवा सुविधाको दुरुपयोग गरी जनगुनासो आएमा सोको सम्पूर्ण जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ ।
- (५) कार्यक्रमको फरफराक कार्य समझौता बमोजिमको सम्पूर्ण कार्य (डिजाइन र इष्टिमेट अनुसार) यही आ.व. २०..... को २०.....साल.....महिनाको .....गते भित्र सम्पन्न गरी सक्नुपर्नेछ ।
- (६) दोस्रो पक्षले कार्यक्रम संचालन स्थलमा सबैले देखे गरी अनिवार्य रूपले कार्यक्रमको नाम, अनुदानग्राहीको नाम, ठेगाना, सहयोगी निकायको नाम र अनुदान रकम उल्लेखित होडिङ्ग बोर्ड सबैले देखे गरी राख्नुपर्नेछ ।
- (७) कार्यक्रम संचालनको दौरान दोस्रो पक्षको लापरवाहीको कारणवाट कुनै प्रकारको मानविय, भौतिक तथा आर्थिक हानी नोक्सानी भएमा त्यसको सम्पूर्ण जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ । साथै कार्यक्रम संचालनका दौरान वा सम्पन्न भए पश्चातको संचालन, मर्मत सम्भार, व्यवस्थापन, जोखिम र दिगोपनका लागि गरिने कार्यहरु

तथा अप्रत्याशित रूपमा श्रृजित सबै प्रकारका दायित्व र जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ ।

- (८) पहिलो पक्षले कुनैपनि बखत संचालित कार्यको अनुगमन/निरीक्षण गरी सम्झौता मुताबिक कार्य भए/नभएको हेर्न र आवश्यक सरसल्लाह सुझाव दिन सक्नेछ ।
- (९) सम्झौता बमोजिमको कार्य नभई रकम दुरुपयोग हुन सक्ने देखिएमा पहिलो पक्षले एक पटकका लागि सचेत गराउने र त्यसो गर्दा पनि सुधार नदेखिए एक पक्षिय रूपमा सम्झौता भङ्ग गर्न र हिनामिना भए बराबरको रकम दोस्रो पक्षबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपरको प्रक्रिया अगाडी बढाउन सक्नेछ ।
- (१०) दोस्रो पक्षले सामग्री खरिद तथा निर्माण कार्यको सार्वजनिक जानकारी Public auditing गराउनुपर्नेछ ।
- (११) कार्यक्रम सम्पन्न भई हस्तान्तरण भैसकेपछि सोको मर्मत सम्भार सम्बन्धी कार्य सम्बन्धित दोस्रो पक्षको हुनेछ ।
- (१२) यस कार्यक्रम सम्बन्धी कुनै विवाद आएमा कार्यालयको निर्णयनै अन्तिम निर्णय हुनेछ ।
- (१३) यो सम्झौतामा उल्लेख भएका कुराहरुमा यस बमोजिम र अन्य कुराहरुमा प्रचलित ऐन नियम अनुसार हुनेछ ।

दोस्रो पक्षको तर्फबाट

नाम:

पद:

सम्पक नं :-

संस्थाको छाप

कृषि तथा सहकारी

शाखाको तर्फबाट

नाम:-

पद :-

सही

पहिलो पक्षको तर्फबाट

पहिलो पक्षको तर्फबाट

नाम: श्री .....

पद: प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

आजाले,

सुदर्शन दाहाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत